

A Bányász-barlang (kat. sz.: 5372/31) kutatása 2016-ben

Rántó András

I. Tartalomjegyzék

I. Tartalomjegyzék.....	2
II. Összefoglalás.....	2
III. Feltáró kutatás	2
IV. Tudományos tevékenységek	2
V. A Bányász-barlang kutatói és segítői '16-ban.....	3
VI. Melléklet	4

II. Összefoglalás

A 2016-os évben a végponton sikerült előrehatolnunk kb. 2 métert. A huzat és a visszhang nem változott.

III. Feltáró kutatás

2016. január 1-4. közötti táborunkban

Két műszak a 60-as-akna végponti szűkületének tágításával foglalkozott, mely közben az ottani termelvény ki lett depózva a Körte-terem alsó részébe.

Pataki Róbert és Wágner Borbála fölmérte a barlangba szerelt összes kötéltechnikai anyag pontos típusát, Ebből kiderül, hogy 49 db kikötési pontot és mintegy 400 méternyi kötelet helyeztünk el az elmúlt években.

Résztevők: Borzsák Kamilla, Egri László, Gordos Erik, Kiss Borbála, Kun Botond, Pataki Robi, Sűrű Péter, Wágner Borbála, Rántó András.

2016. december végén

Három műszak dolgozott a végponton, mely kb. fél métert haladt előre és az összes végponti részt kipakolta.

Résztevők: Gáti Attila, Górácz Ákos, Novák Magdolna, Sűrű Péter, Szilágyi Péter.

IV. Tudományos tevékenységek

Hőmérsékletmérés

Sűrű Péter 2016. március 15-én és július 19-én hőmérsékletméréseket végzett, mely keretein belül megállapítható, hogy a barlangban lefelé haladva 0,05-0,1 °C/ 10 méterrel nő a hőmérséklet.

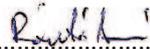
Vízhozammérés

A Ferde-akna alján lévő helyen (-222 m) egy kalibrált műanyag vödör segítségével az alábbi adatokat mérte Sűrű Péter:

Dátum	idő	víz hőm. (°C)	Vízhozam (l/p)
2014.03.14	13:45		1,43
2014.04.26	13:04	8,3	11,58
2015.01.03	18:23		1,33
2015.02.06	21:05		3,9
2015.04.25	15:29		1,32
2015.05.24	19:00		0,65
2015.08.08	14:10		0,16
2015.12.29	20:21	7,3	0,85
2016.07.19	16:00		8,28
2016.07.23	16:00		4,14
2016.10.31	20:20		2,2

V. A Bányász-barlang kutatói és segítői '16-ban.

Borzsák Kamilla, Egri László, Gáti Attila, Górácz Ákos, Gordos Erik, Kiss Borbála, Kun Botond, Novák Magdolna, Pataki Robi, Sűrű Péter, Szilágyi Péter, Wágner Borbála, Rántó András,.

.....
kutatásvezető

VI. Melléklet

(Sűrű Péter írása az általa elvégzett tevékenységekről)

Bányász-barlang (209-4/2015)

(Kutatásvezetők: Rántó András, Sűrű Péter)

A barlangban 14 alkalommal összesen 432 munkaórát tevékenykedtünk. Rántó András távollétében az év elején inkább a barlang 3D felmérésére és egy esetleges mentéshez szükséges tágítások felmérésére koncentráltunk. Az év második felében megegyeztünk, hogy András távollétében is folytatjuk a feltáró kutatást, de nem szervezünk nagy, széles körben meghirdetett táborokat. Nem vontunk be új embereket 90%-ban a barlangban már eddig is kutató törzsgárda végezte a kutatásokat. A 2017-es évben újra nyitottabb táborokat szeretnénk szervezni a más barlangkutató egyesületek tehetséges tagjainak bevonásával.

A kutatási alkalmak rövid összefoglalója:

Dátum	Jelentés
2016-03-15	3D felmérést végeztünk a Feneketlen-akna feletti kisebb kürtőkben.
2016-06-19	Próbaképpen végigvittünk egy kitömött hordágyat a barlangban. Kiépítés, vagy tágítás nem történt, de felmértük a szűk, problémás helyeket. A tapasztalatokról részletes beszámolót küldtünk hazánk mindhárom barlangi mentéssel foglalkozó egyesületének.
2016-07-19 -23	Nyári táborunk. Sérült köteleket cseréltünk, instabil depókat raktuk újra és egyéb módon veszélytelenítettük a lejárati útvonalat. A végponti táró ~ fél métert haladt előre két egymást követő napnál többet nem lehetett lenni dolgozni a CO ₂ felszaporodása miatt. A tábor elején rekord vízhozamokkal találkoztunk a barlangban.
2016-10-29 -11-01	Az utolsó simításokat végeztük a barlang 3D felmérésén, a tábor végére kijelenthetjük, hogy ez a világ első jelentős kiterjedésű barlangja, ami teljes egészében 3D-ben felmért és ábrázolt. Az ehhez szükséges technológia teljes egészében tagunk Gáti Attila saját fejlesztése.
2016-12-28 -2017-01-01	Téli táborunk. Újabb 0,5 métert haladt a végponti tárónk. Kísérleteket végeztünk a barlangban folyó vizek végpontról való elterelésére.

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.
70/276 07 16

Az ódorvári Hubagöb-barlang (5382/40) kutatása 2016-ban

Az Ódorvári Keleti-hasasdékban történt előrejutások nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy ezen barlangba vetett kutatási kedvünk – a kezdeti lelkesedések után – visszaessen. 2016-ban csupán egyszer, március 13-án fordítottunk alkalmat arra, hogy feltáró kutatást végezzünk. Ekkor pár tucat vödörnyi kitöltést távolítottunk el a barlangból. Reméljük, hogy 2017-ben hasonló jó eredményeket fogunk elérni a Keleti-hasadékban, mint 2016-ban, így gyanítjuk, hogy a barlang feltárása hasonló intenzitással fog haladni, mint idén.

Budapest, 2016. február 14.

.....
Elnök
Ódorvári Barlangkutató TE

.....
Kutatásvezető

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.
70/276 07 16

Az Ódorvári Keleti-hasadék kutatása 2016-ban

(Rántó András)

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület

1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.

70/276 07 16

I. Tartalomjegyzék

I. Tartalomjegyzék	2
II. Kutató táborok időrendi sorrendben	3
III. Dokumentációs munkák	5
IV. Klimatológiai vizsgálatok (Tóth Nikolett).....	6
V. Földtan	6
VI. Állagmegóvás	6
VII. Biológia	7
VIII. Egyesületi élet Ódorváron kívül	7
IX. Összefoglalás	7
X. Köszönetnyilvánítás	7

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.
70/276 07 16

II. Kutató táborok időrendi sorrendben

Az alábbiakban részletezem a 2016. évi Ódorvári Keleti-hasadék (kataszteri száma: 5382/6) kutatására fordított táborainkat időrendi sorrendben.

2016. január 4.

4 helyen elhelyezett Radosys nyomdetektorokat kihoztuk a barlangból. (Bővebben a IV. Fejezetben)

Résztevők: Balogh Imre, Tóth Nikolett.

2016. január 15-17.

A Zsírkirály-táró végén lévő, jobb oldalra tartó kanyarjánál tágítottuk a továbbvezető járatot.

Résztevők: Barna Éva, Harangozó Attila, Rántó András, Tóth Attila.

8 egyed kispatkós orrú denevért számoltunk meg.

2016. február 19-22.

A nyeregben levő táborunkban vandálok jártak előttünk: Az Ódorvár csúcsa felé mutató fatáblát macsétával leütötték; a tűzrakóhely melletti oszlopokat kidöntötték és számtalan helyen az utak mellett macsétával levagdostak ágakat. A Keleti-hasadékba is lementek, de szerencsére a barlang állagában nem tettek kárt. A táborból utánuk egy sitieszsáknyi szemetet szedtünk össze.

Első barlangi műszakunk alkalmával megállapítottuk, hogy a Zsírkirály-táró végén szintben vagy inkább egy kicsit fölfelé, egy cseppkőlefolyásban induló öklömnyi lyukból áramlik ki pár cm/s sebességű levegő. Ennek ellenére úgy döntöttük, hogy előbb részletesen szemügyre vesszük az alatta elterülő omladékot is. Egyszerűen nekiálltunk kivödrözni innen a Janka-akna talpára ezt a régóta összeállt omladékot. Ez 5 műszakunkat vette igénybe és 1-3 m³ anyagot jelent.

A legutolsó műszak közben az omladék alatt megnyílt egy pár centiméter széles és két arasznyi hosszú légrés, melyen intenzívebb huzatot éreztünk, mint a fölötte lévő cseppkőves lyukban. Mint utóbb kiderült érdemes volt pár napi munkát beletenni ezért az információért.

A vödrözés közben az omladékból jókora (néhol öklömnyi) lublinitpamacsok bukkantak elő.

Résztevők: Hochrein András, Rántó András.

2016. március 12-14.

A múlt alkalommal megtalált repedést sikerült kitágítani. Mögötte egy nagyjából 4 méter hosszú és embermagasságú terem rejtőzött **(2. fotó)**, melyet Nagycsemegének neveztünk el. (Egy ilyen nevű létesítményben dolgozott a Szomszédok c. filmsorozat sztárja, Lenke néni.)

Az első ember aki a Nagycsemegében járt: az igen vékonyka Barna Éva. A műszaktársai Harangozó Attila és Hochrein András nem fértek le csak a következő műszak alatt.

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.
70/276 07 16

A járat végén 1-2 méter hosszú szűkület után (**2. fotó**) a bedobott kő állítólag akkorát esett, hogy a barlang történelmének legnagyobb terme lehet itt.

Ezen tábor alkalmával is sikerült kiépíteni a telefonos kapcsolatot a tábor és a végpont között, így jelentősen csökkenteni tudjuk az aggregátorunk futási idejét, mivel csak akkor indítjuk be azt, ha tényleg szükség van rá és nem egy előre megbeszélt időpontban, amikor lehet, hogy nem is kell.

**2. fotó. Nagycsemege végpontja március 14-én.
(Hochrein András)**

Részvevők: Barna Éva, Harangozó Attila, Hochrein András, Nagy Gergely, Rántó András, Sághelyi Szilvia.

2016. május 14-16.

Szerencsére az elmúlt alkalommal 1-2 méteresre becsült szűkület rövidebb volt és sikerült leküzdenie lelkes bontóbrigádunknak. A szűkület után egy 4-5 méter mély akna fogadott minket, ami teljesen agyagmentes és gazdagon cseppköves. Etus-aknának neveztük el.

Részvevők: Balogh Imre, Barna Éva, Borzsák Kamilla, Harangozó Attila, ifj. Harangozó Attila, Harangozó Luca, Harangozó Virág, Hochrein András, Rántó András, Sághelyi Szilvia, Tóth Nikolett.

2016. július 29- augusztus 1.

Elindult az Etus-akna talpáról enyhén lefelé tartó szűk járatocska föltágítása. Ez a járat már majdnem ember által járható méreteket öltött. Így szerencsére csak keveset kell rajta tágítani. E hétvégén az Etus-luka nevet adtuk ennek a szűkületnek.

Részvevők: Borzsák Kamilla, Hochrein András, Nagy Gergely, Rántó András, Sághelyi Szilvia.

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.
70/276 07 16

2016. augusztus 14-21.

A nagy táborunk alatt rengeteg törmelékot deponáltunk a mostani végpontunktól (Etus-akna) a Janka-akna talpáig, ahol mintegy 2 méter magas kőrakás található.

Az Etus-lukát 5-6 méter hosszan sikerült járható méretűre bővítenünk. Ennek végén egy olyan 1,5 méter mély igen szűk aknácska van, melynek alsó részén – az Etus-lukának irányával megegyező irányú továbbvezető, ember számára még nem járható szűkületet találtunk. Ebből áramlik szépen a levegő, valamint visszhang is jól kivehető.

A Kroll-lyuka fölé egy új tyúklétrát iktattunk be, mivel az előző ittlétünk során eltörött.

Résztevők: Balogh Imre, Barna Éva, Borzsák Kamilla, Harangozó Attila, ifj. Harangozó Attila, Harangozó Luca, Harangozó Virág, Hochrein András, Nagy Gergely, Rántó András, Rosales Mária, Sághegyi Szilvia, Sári Attila, Sári Etelka, Sári Vince.

2016. október 20-23.

Ezen alkalom célja a Janka-akna talpán lévő törmelék felszínre szállítása. Ki kellett építeni a barlangot a kitermelésre, aminek a nehézségét a roppant tagoltsága adja. Létrákat, köteleket, kötélhidakat helyeztünk el a barlangba, amivel könnyíteni tudjuk a munkákat. A legnehezebb része ennek a tevékenységnek a humán erőforrását megszervezni. 16 ember kell ugyanis a zökkenőmentes lebonyolításához.

A másik nagy munkát az igényelte, hogy mindenkit a megfelelő pozícióba osszunk be. Át kellett gondolnunk, hogy hova kell elhelyeznünk embereket, majd, ami ennél sokkal nehezebb feladatunk volt, hogy beosszuk őket a munka nehézségi fokának megfelelő pozíciókba. Egy dél előtti és egy dél utáni műszakot szerveztünk, aminek a végeredményeképp összesen 161 vödör, azaz olyan 2-2,5 m³ termelvény felszínre szállítását tudtuk megvalósítani.

Nagy élmény volt látni 16 barlangászt sorban eltűnni a barlang bejáratában.

Résztevők: Barna Éva, Barna Tamás, Csendes József, Csengeri Zoli, Egri Mariann, Falusi Tamás, Harangozó Attila, Hochrein András, Kósik Dani, Kósik Lajos, Kósik Márk, Matuszka Fanni, Mede Márton, Nagy Gergely, Rántó András, Rosales Mária.

III. Dokumentációs munkák

III. 1. Térképezés

2016 tavaszán egyesületünk elkészítette az Ódorvári-Keleti-hasadék térképét a Bükki Nemzeti Park megbízásából. A geodéziai felmérést és a hozzá tartozó értékelés elérhető a BNPI-nál.

III. 2. Fotódokumentáció

A feltárások kezdeteiről és folyamatairól fotódokumentációt készítettünk.

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.
70/276 07 16

IV. Klimatológiai vizsgálatok (Tóth Nikolett)

IV. 1. Radon

A 2016. január 4-én kihoztuk a 4 db Radosys RSKS típusú radon nyomdetektort. Rell Péter az OKK-OSSKI munkatársa segített kiértékelni az eredményeket. Novemberi kihelyezések óta 1082 óra expozíciós idő telt el. A felszíni hőmérséklet mindeközben átlagosan 0°C körül mozgott. Bár decemberben és januárban volt néhány extrém hidegebb nap. A nyomdetektorok négy pontban lettek kihelyezve:

- Muskátli párkány alatt (korábbi méréspont),
- Gazdag-rét után kis táró eleje,
- Janka-akna közepe,
- Akkori végpont (Janka-akna alja).

Az eredmények hasonlóan magasak lettek, mint az egy évvel korábban, 2014-ben Alphaguard mérőműszerrel kapott értékek. Mindkét esetben jelentős 10000 Bq/m³ és afeletti a mért radonaktivitás-koncentráció (Lásd Táblázat alább). A mostani mérés előnye az lenne, hogy a barlang több pontján tudunk egyszerre (költséghatékonyan) mérni, de az eredmények azt mutatják, hogy ezen a szakaszon nincs különbség, az értékek hibahatáron belül megegyeznek.

Expozíció helye	²²² Rn aktivitás koncentráció Bq/m ³	Hiba Bq/m ³
Muskátli párkány	10083	504
Gazdagrét vége	9873	494
Janka-akna	10129	506
Végpont	10109	505

V. Földtan

V.2. Ásványtan

Lublinit

A Zsírkirály-táró végső, alsó szakaszában a mai napig gyufáskatulyányi méretű lublinitpamacsok vannak. Ezek voltak a legnagyobb méretűek, melyeket a barlangban találtunk.

VI. Állagmegóvás

Év közben Kósik Lajos cserépfalui barátunk többször jelezte, hogy a barlangi „ajtónkat” többször föltörték. Az ajtónk tulajdonképpen gerendákból és lécekből összerakott szerkezet,

Ódorvári Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület
1025 Budapest, Pusztaszeri út 29/A.
70/276 07 16

mely azt a célt hivatott ellátni, hogy véletlenül se tudjon belesni valaki. Ezért sürgetjük, hogy mihamarabb kerüljön lezárás a barlangra.

VII. Biológia

A barlangban 2016. január 16-án 8 db kispatkós orrú denevért számoltunk össze.

VIII. Egyesületi élet Ódorváron kívül

Egyesületünk vezetősége nagy részének kisbabája született az elmúlt egy évben. Sokat tervezünk, hogyan lehet kisbabákkal együtt eredményesen megvalósítani a további kutatásainkat. Reméljük a fiatal barlangászgenerációt hamar elragadja majd a barlangkutatói kedv!

IX. Összefoglalás

2016-ban a barlangunk mélysége kb. 10 méterrel, míg hossza 20 méterrel nőtt meg. 2016. év végére a barlang mélysége kb. 47 méter, míg a hossza olyan 150 méter körüli. 163 vödröt szállítottunk a felszíni depónkba az aktuális végpontról. Az új részek: Nagycsemege, Etus-akna és Etus-luka. 8 alkalommal voltunk fönt Ódorváron 27-en összesen 192 munkanapot.

Kutatók és segítők

2016-ben az alábbi emberek segítették az ódorvári barlangkutató munkánkat. Zárójelben az ott töltött napokat tüntetem föl.

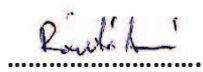
Balogh Imre (2), Barna Éva (16), Barna Tamás (3), Borzsák Kamilla (13), Csendes József (1), Csengeri Zoltán (1), Egri Marianna (3), Falusi Tamás (3), Harangozó Attila (19), ifj. Harangozó Attila (10), Harangozó Luca (10), Harangozó Virág (10), Hochrein András (22), Kósik Dániel (1), Kósik Lajos (1), Kósik Márk (1), Matuszka Fanni (3), Mede Márton (3), Nagy Gergely (5), Rántó András (26), Rosales Mária (7), Sári Attila (4), Sári Etelka (4), Sári Vince (4), Sághegyi Szilvia (15), Tóth Attila (3), Tóth Nikolett (2).

X. Köszönetnyilvánítás

Köszönöm szépen Borzsák Kamillának és Tóth Nikolettnek, hogy lektorálta munkámat.

Budapest, 2016. február 14.

.....
Elnök
Ódorvári Barlangkutató TE

.....
Kutatásvezető